

Nie może nam być obojętne co dzieje się z odpadami komunalnymi wytwarzanymi każdego dnia w naszych domach i miejscach pracy. Najlepszym sposobem na zmniejszanie ich ilości jest unikanie powstawania odpadów oraz segregowanie i poddawanie recyklingowi wszystkich surowców wtórnych z nich odzyskanych.

Edukacja ekologiczna i odpady

Nakłanianie do takich działań wymaga edukacji ekologicznej skierowanej nie tylko do najmłodszej części naszego społeczeństwa, ale także do dorosłych. Plany gospodarki odpadami komunalnymi zawierają wytyczne dotyczące edukacji ekologicznej i promocji. Celem tych działań jest ukształtowanie aktywnej i odpowiedzialnej postawy mieszkańców w zakresie postępowania z odpadami i w sferze konsumpcji. Tego, jak ważna jest edukacja nie trzeba już udowadniać. Nie trzeba też przekonywać o tym, że bez bardzo dobrych i systematycznie upowszechnianych materiałów edukacyjnych, nawet najlepszy program gospodarowania odpadami nie spełni oczekiwań jego twórców.

Podstawą jest świadomość i motywacja do nabrania przez społeczeństwo odpowiednich nawyków postępowania z odpadami oraz podejmowania odpowiednich decyzji konsumenckich. Adresatami programów edukacyjno-informacyjnych są: dzieci (przedszkola, szkoły podstawowe) i młodzież (gimnazja, szkoły średnie

stępowania z wytworzonymi odpadami. Dla nauczycieli i uczniów opracowuje się zestawy materiałów dydaktycznych: scenariusze lekcji, zajęć pozalekcyjnych i warsztatów, filmy, prezentacje, gry edukacyjne. Jednak najbardziej efektywne są aktywne formy edukacji, np. konkursy („O puchar recyklingu”, „Szkłana statuetka”, „Srebrna puszka”, „Zielona bateria”) lub programy, jak szkolny program zbierania zużytych baterii prowadzony przez Organizację Odzysku „Reba”. Wiele osób skąle problemu odpadów w środowisku dostrzegło podczas akcji „Sprzątania świata”.

Bardzo ważną rolę spełniają również programy informacyjne, na które składają się różne formy przekazu wiadomości - komunikaty i informacje w prasie, radiu i telewizji, akcje ulotkowe, strony internetowe. Internet, z racji swoich możliwości jest coraz powszechniej stosowany do informowania o sposobach postępowania z odpadami, o miejscach i punktach zbiorki odpadów w najbliższej okolicy, a także

do upowszechniania wiedzy teoretycznej i praktycznej, dotyczącej zagospodarowania odpadów.

Do najpopularniejszych i stosunkowo łatwych do przeprowadzenia (współor-

ganizacji) działań w ramach kampanii informacyjnych należy zaliczyć akcję ulotkową, festyny, otwartą debatę radiową, konkursy organizowane np. z okazji Dnia Ziemi, Międzynarodowego Dnia Ochrony Środowiska, włączenie się w Akcję „Sprzątania świata”. Szczególnie ważne są imprezy masowe, gromadzące całe rodziny, wszystkich mieszkańców danej miejscowości i okolic. W czasie ich trwania, oprócz typowej rozrywki, mogą być przekazywane mieszkańcom informacje ekologiczne, a dzięki zabawowej formie zainteresują się nimi dzieci i rodzice.

Realizacja edukacyjnego programu gospodarki odpadami może i powinna być finansowana ze środków powiatowych i gminnych funduszy, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska.

Obecnie trzeba zintensyfikować działania edukacyjno-informacyjne dotyczące gospodarki odpadami. Polska jako członek Unii Europejskiej zobowiązana jest do przestrzegania prawa wspólnotowego ochrony środowiska. Spełnienie tych zobowiązań wymaga stworzenia kompleksowego systemu, w którym dominować będą metody odzysku energii z odpadów, a składowane będą jedynie pozostałości z przerobu odpadów. Trzeba nie tylko skoncentrować wysiłki samorządów, połączyć interesy poszczególnych miast tak, by możliwe było rozpoczęcie przygotowań do budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów, ale także przeprowadzić ogólnopolską kampanię informacyjną i uzyskać akceptację społeczną.

Istnieją duże szanse uzyskania znacznych dotacji na realizację tych przedsięwzięć z Funduszu Spójności Unii Europejskiej, gdyż metody termicznego przekształcania odpadów są preferowane przez Komisję Europejską. Jeżeli do 2013 roku nie wykorzystamy tej szansy (cykl realizacji instalacji termicznego przekształcania odpadów to około 8 lat), może okazać się że nie będzie możliwe zrealizowanie przyjętego w polityce ekologicznej państwa założenia ograniczenia składowania odpadów i maksymalnego ich przerobu.

WANDA JAROSZ
Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych

Fot.: Janusz Moczulski

wszystkich typów), nauczyciele, urzędnicy administracji publicznej, pracownicy spółdzielni mieszkaniowych, przedstawiciele przedsiębiorstw i ogólnie dorośli mieszkańcy naszego kraju.

W działaniach edukacyjnych stosuje się różnorodne materiały: ulotki, plakaty i plansze będące dla mieszkańców gmin i powiatów swoistym instruktażem po-

Tylko 13% Polaków deklaruje, że segreguje wszystkie cztery podstawowe rodzaje odpadów, tj. plastik, szkło, papier, aluminium, i wrzuca je do odpowiednich pojemników. Znacznie więcej podaje, że segreguje poszczególne rodzaje odpadów: 49% plastik, 46% szkło, 38% papier, 22% aluminium.

*Badania świadomości ekologicznej Polaków 2005 r., GfK Polonia
Materiał udostępniony przez Bayer Sp. z o.o.*